Электроэнергиие тон ехээр гамнаха!

Бухы оронуудай пролетариная, нэгэдэгты!

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган

№ 289 (4101) | 1942 онсй декабриин 8. вторник | Сэн 15 мүнгэн

ЭЛЕКТРОЭНЕРГИИЕ ГЭЭХЭ ЯБАДАЛ АРАДАЙ ЗӨӨРИИЕ ҮРИҺЭНТЭЙ АДЛИ

(„Правдын" түрүү бэшэгһээ")

Сталинградска ба Центральна фронтнуул дээрэ Улаан Армийн хэжэ байгаа добтолго эхилһэнһээ хойшо снаряд бүтээжэ баһаһан токарь, танкын хүнг хэхэ булал хайлуулжа байһан сталивар, айдаһатай өхэ үхэр буу суглуулжа байһан слесарь баатарлиг советскэ сэрэгшэдтэй хамта дайсанаа даралгада хабаадалсана гээшэ. Дайсанай сохилтоһоо боецэй ами бэеые аршалжа байһан ба немецко-фашистска булимтарагшадые хяа һамна сохижо байгаа дайшалхы техникэ болбол бүхы советскэ арадай оролдолгын аша үрэ мүн. Манай арад болбол агуугохэ ажалша, армийн байгуулба гэбэл: самолет, танк, һомо хэрэгсэл бүтээгшэл, металлургуул, бүн нэхэгшэл, гутал оёгшод, элеэ хоол бэлэдхэгшэдые бии болгобо. Тэдэнэ манай алларта Улаан Армийе буу зэбсэгээр хангажа, хубсалуулжа, элеэлүүлжэ байлаг.

Эдэ армийнуудай дунда нэгэ тусхай армийн бии юм. Тэдэнэй хэрэгэгэ хүдэлмэриһэн, пээрһээ бусадайнь хүдэлмэри дуулыдаха болоно. Энэ хадаа энергетикүүд, электрическэ станциннуудта ажалтаг хүнүүд, электрическэ энергиие эохёогшод болоно.

Электрическэ станциннуудай хүдэлмэришэл, трубинын монтажинууд, кател байгуулагшад, хамаг бүхы советскэ индустриин саашаа даа өхэ болохо хүбн зананиинь таанадай гарта байна. Дайн сэрэгэй газ дүлэн соогуур ихатуужаһан советскэ тыл үргэн өхэ далайса абаад байна. Мүнөө хүдэлжэ байһан хэдэн мянгаад заводуул добтолжо байгаа Улаан Армийн үүрэгтэй ба айдаһатай дайшалхы техникэ таһаршагүй урасхалаар эльгэгдэжэ байхын тулада хамаг бүхы резервээ гульхан суглуулжа байна. Тиихэтэй хэмта хэдэн зуугаад шэнэ предприятинууд хүдэлжэ захалхаар бэлэдхэл хэнэ. Тэдэндэ бултаньнь электрическэ ток хэрэгтэй. Электрическэ энергиин киловатт час бүхэн арад зоной үнэтэ зөөриньнь мүн.

Хэн электроэнергиие арбилжа алмажа байнаб, тэрэ хадаа Сталинградай оршондо ба Центральна фронт дээрэ манай сэрэгүүдэй хэжэ байгаа добтолдонь туһална гээшэ. Тиихэ зуураа хэн һалан мүүгаар байжа электроэнергиие өхэөр галганалаб тэрэ хадаа манай армийда үгтэхэ шэнэ бүү зэбсэгүүдые хоосорго байна гэжэ мэдэгдэ хэрэгтэй. Тиихэнэ галнаһан электроэнергиие үрижэ байнаб, тэрэ хадаа манай добтолжо байгаа армийн хаһы дээрэнь һаад хэнэ гээшэ. Энэ асуулаг эгээн нимээрлэ табигдажа зэргэтэй.

Дайсанай сан зүүна зүүһэн районуудай ба фронт шалгагай нютагуудтахи фабрика заводууд оройнмай зүүн районуудта нүүлгэгдэжэ абаашагданхай Тэнэхи ажаүйлэлбэринь гайхамшаг өхэөр ургаһан байха юм. Гансахан Свердловскэ область 1942 оной хахад жэл соо буу зэбсэг ба һомо хэрэгсэл үйлэбэриилхэ ябадалаа хоёр-гурба дахин өхэ болгобо. Электроэнергиие хэрэглэхэ эрилтэ болбол үдэр бүрнөөе байтагай, час бүриндэ улам улам өхэ боложо байна. Энэ ушарые ойлгоһон боюто патриотуул эрхим боецэй буугаа гамнадагтал адлаар электроэнергиие гамнана.

Һаяхан, Ташкент городой комсомолецуул ба нютагайнь газетэнүүд нүхэр Троицкий директортэй завод дээрэ электрическэ энергиие хэрэгэгээр гаргашажа байнь шалгажа үзэбэ. Тиихэдэнь тэнэхи цехүүд соо хэдэн олон моторнууд гэтэрхы өхэ энергиг галдажа байһан ябадал элирүүлдэгэбэ.

Нүхэр Борисов директортэй авиационно завод дээрэ электрическэ пеошэнүүд хосоор энергиг галдажа байһан гү, али хүсэл шадалаарынь хүлэлгэлгүй ушарнууд үзэгдэдэг байба. Тиихэ зуураа биэндэ электроэнергиг нэмэжэ үгөө хахань гайхамшаг юумэ харуулха байгаабди гэжэ тус завод дээрэ хэлсэдэг байгаа. Һалан муугаар эмхитүйгөөр хүдэлмэрилжэ байһан дээрһээ авиационно гү, али онцоошье заводой нормальна хүдэлмэриндэнь һаад ушаруулжа байһан электростанциин хүдэлмэрилэгшэдынь хэншье үнэмшэгүй.

Мүнөөдэр хүдэлмэришэнэй патриотизм хадаа гансахан тэрэнэй хэжэ бүтэгдэн детальнуудаар бэшэ, мүн гамтажа арбилһан электроэнергиг, металл, түлшэ дээрэһээ хэмжэглэхэ болоно. Мүнөөдөр ямаршье предприятиин хүдэлмэриин шанарынь материальна үндэтэ зөөриннүүдые хэтэргэ гамтайгаар хэлэглэжэ байһан дээрэһээ хэмжэглэхэ болоно.

Мандаа заводуудай хананнуудтань «Ши мүнөөдөр фронтно юугаар туһалаабши?» гэһэн плакат нялгаатай байдаг. Тиимэһээ «Ши мүнөөдөр электрическэ энергиг гаргаталха ябадалые бага болгохын тулада юу хээбши?» гэһэн асуулгатай плакат нялха хэрэгтэй байгаа.

Бүү зэбсэг ба һомо хэрэгсэл бүтээн гаргаха ябадалые өгэ болгоо хадаа фронтто сэгэ туһалгаа байна гэжэ мүнөө советскэ хүн бүхэн һайса мэдэгдэ болонхой. Тиин, электроэнергиие гаргаха ябадал мүн лэ фронтто туһалгаа байна гэжэ хүдэлмэришэн бүхэнэй ойлгохонь шухала.

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ

УКАЗ

Һомо хэрэгсэлнүүдэй Наркомадай Ф. Э. Дзержинскийн нэрэмжэтэ заводые Ленинэй орденоор шагнаха тухай

Һомо хэрэгсэлнүүдые үйлэбэриилэн гаргаха туша Правительствын даалгабаринуудые жэшээтэ һайнаар дүүргэһэнэйнь түлөө һомо хэрэгсэлнүүдэй Наркомадай Ф. Э Дзержинскийн нэрэмжэтэ заводые Ленинэй орденоор шагнаха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ
М. КАЛИНИН.
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь
А. ГОРКИН.

Москва, Кремль.
1942 оной ноябриин 24.

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ

УКАЗ

Нефтяной ажаүйлэдбэриин Наркомадай „Борец" гэжэ заводые Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнаха тухай

Һомо хэрэгсэлнүүдые үйлэбэриилэн гаргаха туша Правительствын даалгабаринуудые жэшээтэ һайнаар дүүргэһэнэйнь түлөө нефтяной ажаүйлэдбэриин Арадай Комиссариадай «Борец» гэжэ заводые **Ажалай Улаан Тугай** орденоор шагнаха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ
М. КАЛИНИН.
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь
А. ГОРКИН.

Москва, Кремль.
1942 оной ноябриин 24.

НҮХЭР СТАЛИНЭЙ ЭЛИДХЭЛ ЭКРАН ДЭЭРЭ

«Ажалшадай депутатуудай Московско Соведэй баярай заседани дээрэ 1942 оной ноябриин 6-да хэлэн Оборонын Гүрэнэй Комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр И. В. Сталинай элидхэл» гэһэн фильм Советскэ хэдэн олон городуудай кино-театрнуудта харуулагдажа эхилээ. Энэ фильмын монтажые эохёогшонь—Сталинска шагналай лауреат режиссер И. Копалин.

СОВЕТСКЭ ИНФОРМБЮРОНОО

Декабриин 4-эй үглөөнэй мэдээсэл

Декабриин 3-ай һүүнэй турша да Сталинградай оршондо ба Центральна фронт дээрэ манай сэрэгүүд түрүүшынгээ зүгүүд тэдэшэ шэглэн добтолгоёо үргэлжэлүүлэбэ.

* * *

Сталинградай ,заводской районо дэ манай сэрэгүүд буудалгата байлгаа гэжэ дайсанние тагнаһан байгаа Н-скэ частиин артиллеристнүүд 8 немецкэ ДЗОТ ба блиндаж бала сохижо, 3 өхэ буу, 15 пулеметно үүр ба дайсанай нэгэ рото шахуу ябган сэрэгые үгы хэбэ Гвардеецминометчидуудай буудалгата добтолгонуудтар дайсанай автомашинануул ба ябган сэрэгэй бөөгнөрөлгэ тараагдан сохигдоо.

* * *

Сталинградаа баруун-хойтуур манай сэрэгүүд зарим хүсэнүүдээрээ добтолгото байлдаануудаа үргэлжэлүүлжэ, хэдэн участогуул дээрэ дайсанай контратакые тогтоон барибэ. Нэгэ батальон немецкэ ябган сэрэгүүд 5 танкнуудаар хамжэгдэжэ, Н-скэ подразделениин позициие атаковалаа. Байлдаан болоод, хам оролцоон гар тулалдаануудаар эсэслэбэ Манай боецүүд дайсние даран сохижо, 150 немецкэ солдат ба офицерые үгы хэһэн байгаа. Гэмтэгдэн хоёр танк, 5 өхэ буу, 10 автомашина, 42 повозко ба 2 радиостанци булаагдан абтаба

Улаанармеец нүхэр Егоров ба сержант нүхэр Петухов гэшэл буугай-пулеметно буудалгаар дайсанай транспортна 3 мотортой самолодые унагаажа байна.

* * *

Сталинградаа баруун-урдуур манай сэрэгүүд элбэхитэ дайсанай ябуулгануудые хэбэ. Н-скэ часть немецүүдээ хэлэн ДЗОТ ба блиндаж сэбэрлэжэ, дайсанай 300 солдат ба офицерые үгы хэе. Дайсан болбол алдаһан позициинуудаа тэхэрюулэн абаад гэжэ хоёр дахин һэлэгдэ, гэлэргээ нанмаглаба. Бусад участогуул дээрэ манай подразделениинүүд байлдаатайгаар тагнуул хэжэ, нэгэ рото шахуу гитлеровецүүдые хюдан алаа.

* * *

Центральна фронт дээрэ манай сэрэгүүд добтолгоёо үргэлжэлүүлжэ, дайсанай контратакануудые тогтоон барибэ. Ржевһээ баруугаар нүхэр Поветкинай корпусна торо ябаһан частьнуул 3 үдэртэ 5 немецкэ танк, 7 хүнгэн машина, 9 өхэ буу, 12 минометтэй үгы хэе. Манайхинай булаан абаһан трофейн дунда: 24 өхэ буу, 10 минометтэй, 164 пулеметтэй, 900 шахуу винтовко ба автомат, 60 гаран автомашина, 8 радиостанци, 9 склад. миллион шахуу һомон бии. Тус байлдааануудта дайсан болбол хэдэ мянган солдат ба офицерэ алуулжа ба шархатуулжа гэгдэ. Ржев-Вязьма хоёрой хоорондохи хартын оршондо манай подразделениинүүд дайсанай контратакые тогтоон барижа. Хоёр рото шахуу немецкэ ябган сэрэгые үгы хэбэн байна.

* * *

Хойто зүгтэ манай эрьеын артиллериин буудалгаар бүхы нэдэрээ 16.000 шахуу тонно үһа түрихэ хэмжээтэй дайсанай хоёр транспорт шэнгэгдэбэ.

* * *

Орловско областьдо ябуулгаа хэжэ байһан партизанска отряд дайсанай түүхэрхаргын 3 эшелониие хажуу худар халаан унагаагаа. 3 паровоз, 30 вагон, 15 платформо хяа бала буубан байгаа. Тэрэнэй 6 платформые дээрэнь үхэр бүгнүүд тэлгэгдэтэй ябаһан байна. Энэ эшелонуудай халин унаһада 140 немецкэ солдат ба офицер алагдаба. Орловско партизануудай ондоо нэгэ отряд 200 гитлеровецые хюдажа, тэдэнэй буу зэбсэгые булаан абаа.

* * *

Центральна фронт дээрэ 216-дахи немецкэ ябган сэрэгэй полкын бүлэг солдатуул плендэ абтаба. «Бидэнэр зүндаа ба намартаа бэхижүүлгэнүүдые барижа, үбэлэй байлдааануудта бэлэдхээ һэмди. Тиибэшьо һалмнай оронуудай добтолго гэнтэ нэрэмнай ороо өрөөһэн байна. Оролой артиллери ба хүнэ танкнуул манай эндэ айхабтар өхэөр хосоолого хэе. Манай батальоной солдатуул тэсэнгүй тэрьеэжэ гүйлдөө. Малтаһан газар соогоо ороод һанаа амараар һуулгабди гэжэ офицерүүдэй хэлэгшэ һэн. Теед, оросуудай добтолго энэ хэлэдэгынь шаа дэмы болгожорхёо. Оросуул байлдахые бодогжа, бидэнэрте амар заяа үгэхэгүй байха гэжэ мүнөө бүгэлөөрөө ойлгоно. Һүүлшынгээ дуһан шуһанай дууһатар дайлдахя хэрэгтэй гэһэн Гитлерэй приказые һаяхан ротонуудаар үншажа үгөө һэн. Теед битэнэр Центральна фронт дээрэхи немецкэ сэрэгүүдтэ алаха сарын шинжэбэриин үншагдажа байһан шэнгээр энэ приказые шатнаа һонгли» гэжэ плентэ абтаһан обер-ефрейторүүд Вилли Зиппан, Густав Штимбауэр ба солдат Генрих Кеен гэгшэд хоёрэнэ.

* * *

Декабриин 4-эй үдэшын мэдээсэл

Декабриин 4-эй туршада манай сэрэгүүд **Сталинградай** оршондо добтолгоёо үргэлжэлүүлжэ, **Яиты-Юл. Сеньшин, Савинский, Лисинский, Поняв, Верхне-Чирский, Чепулин, Деев, Паршин** гэдэг нүүрин газарнуудые ба **Секретев** станциие эзэлбэ

Центральна фронт дээрэ манай сэрэгүүд түрүүлшынгээ зүгүүд гэшэ шэглэн добтолгоёо үргэлжэлүүлһэн ба хэдэн һуурин газарнуудые эзэлһэн байна.

* * *

Декабриин 3-да манай авиацийн частьнуул фронтын эдэлбэ участогуул дээрэ 14 немецкэ танк, сэрэгүүдые ба эдэлбэ ашаа тэһэн 200 шахуу автомашина үгы хэһэн, һомо хэрэгсэлнүүдэй 2 склад тэһэлһэн, түүмэрэмай состав бута сохиһон, 10 артиллерийскэ батарейн буудалгые хэрэгдэн, дайсанай батальон шахуу ябган сэрэгые тараан сохиһон ба зарим хубиниень үгы хэһэн байна.

* * *

Сталинградай хойто захада манай частьнуул 200—300 метр урагшаа дабшажа, дайсанай бүхэжүүлэгтэмэд хэдэн позициинуудые эзэлбэ. Заводской районо дэ манай сэрэгүүд нэгэ хорталые гитлеровецүүдтэ сэбэрлэе. Немецүүд алуулжа ба шарчатуулжа 500 гаран солдат ба офицерэ гэдэг байна. Трофей булаагдан абтаа.

* * *

Сталинградаа баруун-хойтуур Тон мүрэнэй зүүн эрье дээрэ манай сэрэгүүд добтолгото байлдааануудые хэжэ үргэлжэлүүлһэн ба дайсанай түшэг тулгуурин болохо пунктнуудые үгы хэһэн байна. Нүхэр Мишинскийн команда дорно ябаһан часть үлдээгүүр эрэ добтолгото ороо. Манай боецүүд дайсанай түшэг тулгуурийн пунктые хоёр талдаань хүүгэдэг, немецүүдэй харгысень таһалаа. Тэндэ болоһон үсэг шанга байлдаанда дайсанай гарнизон бүримүүн бута сохигдоо. Үлэшэлэн багта манай боецүүд тэндэхи шухала үндэрые эзэлжэ тэндэ бүхэжэһэн байна. Дайсан болбол тус байлдаанда 600 шахуу солдат ба офицерэ алуулжа гэдэг.

* * *

Сталинградаа баруун-урдуур манай сэрэгүүд зарим хүсэнүүдээрээ добтолго хэжэ, өхэөр бүхэжүүлэгдэжэ, һуурин газарые эзэлһэн байна. Тус һуурин газарай түлөө болоһон байлдаанда 1 000 шахуу немецкэ солдат ба офицер, 6 танк, 19 пулемет, ба 2 автомашина үгы хэгдөө. Дайсанай 30 ДЗОТ һаяргагдаа. буугай-пулеметно буудалгаар 2 немецкэ самолет унагаагдаһан байна. Түүгээ нэгэ участок дээрэ нүхэр Пархоменкын команда торо ябаһан танкистнуул дайсантай хэлдэһэн хатуу шанга байлдаанда 3 немецкэ танк, 3 өхэ буу, 4 автомашина ба 150 гитлеровецые үгы хэбэ.

* * *

Центральна фронт дээрэ манай сэрэгүүдэй добтолго үргэлжэлөө. Великие Лукийн оршондо манай частьнуул дайсанай хүреэлэгдэһэн түшэг тулгуурийн пунктнуудые үгы хэлгын байлдааануудые хэбэ. Н-скэ частиин боецүүд урагшаа дабшаһан ба шухала хартые шалгаан хаража байлаг үндэрые хамгаалжа байһан немецкэ батальониие бута сохиһон байна. Байлдаанай болоһон гасар дээрэ дайсанай зуугаад үхээр үлөө. 41 пулемет, танк буулгаха өхэ буу, 7 автомашина ба һомо хэрэгсэлнүүдтэй складаа бүримэн трофей булаагдан абтаба Ржев шалаа Н-скэ соединенийн дайсанай үсэг шанга эсэргүүсэлтые дабажа, хэдэн һуурин газарнуудые эзэлөө. Нэгэ участок дээрэ батальон немецкэ ябган сэрэг танкнуудай халхалалгатайгаар контратака хэһэн байна. Манай боецүүд контрсохилтоор дайсание бута сохёо. Байлдаанай болоһон газар дээрэ дайсанай 300 шахуу үхээр үлэһэн байна. Хэдэн немецкэ танк галдагдаһан ба бута сохигдоһон байгаа. Танк буудаха 12 өхэ буу, 2 самоходно өхэ буу, бүтэн танк, 57 пулемет ба бусад олон зэр зэбсэг булаагдаа абтаа.

* * *

Полесскэ областьдо ябуулгаа хэжэ байһан партизануудай отряд (Белоруусси) һаяа соо дайсанай түмэрэмэй 37 эшелониие замһаа халаагаа. 461 вагон ба горючитай 72 цистернэ бута сохигдоһон байна. Тэрэнһээ гадна партизанууд 17 түмэрэмэй ба шоссейнэ үүүргэнүүдые һаяргаба. Немецкэ булимтарагшадай хэгдэһэн байдаануудта ба поезднуудай замһаа халин унахада дайсанай угаа олон солдат ба офицерүүд үгы хэгдэ.

* * *

Зунайнтаа амжалтануудаа унагаа алдаһан ба хүчэл хуурмаһаа эрьюутэйгэн немецкэ солдатуул болбол немецкэ армийн хадаа үшөө сентябрь соо нэгэ сохилтоор Сталинградые эзэлхэ гэжэ найдаһан байна. Гитлер болбол Сталинград түргэн үнэта гэжэ хэлэһэн байха юм. Немецкэ солдатуул түрэмгийлэгшэ бэшэһэн бэшэг соогоо Гитлерэй һайрхуу мэдүүлгэнь тоти шубуун шэнгээр дабшаһан бэшэһэн байна. Обер-ефрейтор Генри Рагф сентябриин 1-нэ нигэжэ бэшэ һэн: «Үглөө гү, али мүнөөдөр Сталинград манай гарта орото. Энэ битэнэ хуваан байрануудта ороо байгабди. Үнинэй хүлэсһэн ажалдаяа абаагаа гэшэ ха». Сентябриин 3-да четвергэ солдат Георгий Хейман нигэжэ бэшэ: «Бидэнэр зорилгоо дүүргэхэ боломжтой». Бидэнэр зорилгоо дүүргэхэ боломжтой. Би болбол воскресеньедэ бидэнэр Сталинградай ешото эзэдынь болохобди гэжэ найданая». Унтер-офицер Вилли Шмидт сентябриин 26-да нигэжэ бэшэнэ: «Сталинград шадархи тэмсэл плаатынгаа эсэстэ дүтэлжэ байна. Оролой энэ хэрэмэй унаһан тухай яаралтай мэдээсэл һаяар сонсохогдоно байха».

Ботонихон сагай үнгэрөөд байхада немецкэ солдатуудай бэшэгүүд тон онцо ухатай болошоо. Һайрхадаг юумэнүүдээнь юуншьэ үлөөгүй. Ефрейтор Генрих Даувель октябриин 27-то нигэжэ бэшэбэ: «Бидэнэр ёһотой тамын оронто ороодби. Үлэр үнгэрхэ бүри, час үнгэрхэ бүри манай байдал муудажа байна». Унтер-офицер Вальтер Гаммлер алагдаһан солдат Кунце гэгшэн эбэдэ нигэжэ бэшэһэн байгаа: «Түрүүшэр өхэ һайн байһан ба биднэр урагшаа дабшаһан байнабди. Бидэнэрэй заагдаһан газартаа дүтэлхэ бүримэй оролдуул улам хатуу шангаар эсэргүүсэһэн байна. Бидэнэр сугарика баатай болоһон байгаабди. Мүнөө оролдуул битэнэрые амар заяа үзүүлэнгүйгөөр атаковална. Танай хүбүүн үхөө». Ефрейтор Отто Крейцель гэгшэ ноябрь соо нигэжэ бэшэ һэн: «Сталинградые биднэр абажа шадаагаа болоодби. Ромо соогай мил 7 хүн үлөө. Хайтаашье хараагаа солдатуудай клэбишинуул харагдана. Мүнөө Сталинград гэһэн үгэ бидэнэрые мэдэгдүүлэн һүрдүүлнэ».

* * *

Итальянска солдатуудай нүүдэ бүдэлгаан болоһон тухай Гредиһээ мэдээсэнэ. Перейдэ итальянска полк восстини хэбэ. Тэрэ полкын солдатуудэ фронт ошоохоо арсаһан байна. Жандармери болбол олонтосто арестнүүдые хэбэ. Арестовалгаһан солдатуудые гэнжэлһэн байха юм.

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ

УКАЗ

Һомо хэрэгсэлнүүдэй Наркомадай Владимир Ильичын нэрэмжэтэ заводые Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнаха тухай

Һомо хэрэгсэлнүүдые үйлэбэриилэн гаргаха туша Правительствын даалгабаринуудые жэшээтэ һайнаар дүүргэһэнэйнь түлөө һомо хэрэгсэлнүүдэй Арадай Комиссариадай Владимир Ильичын нэрэмжэтэ—урдань Ленинэй орденоор шагнагдаһан заводые **Ажалай Улаан Тугай** орденоор шагнаха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ
М. КАЛИНИН.
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь
А. ГОРКИН.

Москва, Кремль.
1942 оной ноябриин 24.

Хүдөө-ажахын Улан-Удын городой выставкэ нээгдэбэ

Үржадэр Динамын клуб соо Улан-Удэ городой хүдөө-ажахын выставкэ нээгдэбэ. Митингдэ суглаһан олон зон Улан-Удын Горсоведэй гүйсэлхэмэй түрүүлэгшэ нүхэр Сабуров үгэ хэлэһэнэйнь һүүлээр, гоё һайн ба үнэн түгэс энэ выставкые һонирхон харабаа. Хүдөө-ажахын түрүүшүүл, городой туһалгаанай олон ажахынхид, хүдэлмэришэд, артистнууд, поэдууд, инженернүүд болбол элеэ хоолой зүйлөөр Улан-Удэ городоо өөһэлынгөө хүсөөр хангаха гэһэн зорилго али тухай амжалтатайгаар бэелүүлэгдэжэ байнь харабад.

Энэ выставкэ 5 хоног үргэлжэлэ. Выставкын эллэб олон павильонуул, стендүүд тухай үлаадахи номерто дэлгэрэнгыгээр тушаглагдаха.

Дайлалдажа байгаа Арми (Калининска фронт).

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Баатар зоригто сэргэшүүд, бурят-монгол арадай хүбүүд—урдань Иркутска областийн «Алуше» колхозой солото комбайнер байһан, гвардийн улаанармеец **А. В. Алексеев** ба Бурят-Монгол АССР-эй «Путь-Ленина» колхозой член байһан, гвардийн ефрейтор **Б. Т. Хахуранов** гэгшэд.
М. Савиной фото. (ТАСС-эй фотохроника).

ТРАКТОРНА ПАГКЫН ЗАҺАБАРИҺАА

Будажаб Даржиев, Степан Сухоруковай амжалта

Манай МТС-эй ремонтникуул Чудуш Цыренджиевай табан зүйлэй дурадхалнуудые бэелүүлжэ, ажалай бүтээсые эрид дээшэлүүлжэ байна. ВКП(б)-гэй член, слесарь Будажаб Даржиевай ударидажа байһан бригада 5 сеялкэ, 4 плуг заһажа гаргаба. Январиин 1 хүргэр 8 сеялкэ, 16 плуг, 8 культиватор, дискоко 6 борной бүтэн болгохо гэһэн үйлгаяа бэелүүлхын хойн һоо үсэг шангаар ажаллаанад.. Өөрөө нүхэр Даржиев үдэрэйнгөө нормые 180—200 процент дүүргэнэ. Будажаб гансахан зунай сагта бэшэ, харин үбэлэйшье сагта үлыгэр жишээтэйгээр ажаллагаг.

Заһабарин дээрэ кузнец Степан Сухоруков гэгшэ эршэтэ ажалаагаа илгарна. МТМ соохи станоууд хүсэд оборудованиг үгэйшье ганань, Степан кузнец эллэб янза хэбэй детальнуудые хэжэ, хоёр нормо дүүргэнэ. Коммунист Сухоруков тухай үнэмшэгдэжэ байна. Степан Сухоруков 3үүн Сибириин түмэр замай Гусиное-Озер станциин эмхэдсо манай МТС-тэ ерэжэ 7-дохи һараяа хүдэлхэ зүүгаа, хамагай шанга, хамагай хүрдэн ажалай жишээкүүдые үзүүлбэ. Нүхэр Сухоруков залуу шэнэ өхдэлмэришэдтэ зохистой мэргэн туһаламжануудые үгэжэ, ажалай жаяг заршамые шангадхаха талаар мүн лэ нилэдгүй оролдолто гаргаба. Сүлөөтэй минута бүхэнөө агитационно ойлгуулажаһан ажалта бүрэн зорюулдаг байна. Степан Сухоруков болбол хурдан ажалай онцо арганууд тухай ойлгосотой һонороор өөрынгөө шэнэ нүхэдтэ хэлэжэ үгэхын хажуугаар, газетэнүүдэй һонинуудые уншадаг, фронт тыл хоёр хохимой муухай харша фашистнуудые хяа һамна сохихын түлөө хэлы шэнээн өхэ күсэтэй ба зүршэтэйгээр ажаллажа байһан тухай һонирхойлтой хөөрэлдөөнүүдые түүдэ эришэдэй дунда эмхидэлэг юм.

Будажаб Даржиев, Степан Сухоруков гэгшэдтэ адли габшагай үнэнүүд манай МТС-тэ олошоожо байна. Эдэнэй эбтэй ба зоригтой ажал заһабаринин комсомолие урганайхтаа һайнаар. Бүгэдэ тэрүүн үнэргэтэ ябадалые хангаха байһанинь лабтай.

Г. ДАНЗАНОВ—Селен-Цумын МТС-эй политотделэй начальникые орологшо.

Тарилгада бэлэдхэхэ фронтовой һара

Машинануудаа эрхим шанартайгаар заһабарилха

Зураг дээрэ: III Интернационалай нэрэмжэтэ колхозой (Сэлэнгэ) эрхим стахановец Д. С. Ломбоев.

К. Вдовинагай фото.

Габшагай шангаар ажаллана

МУХАРШЭБЭР. (Телефоноор абтаба). Хонхолойн сельсоветэй «Политотдел» колхоз фронтовой һарын 8 удэрэй турша сой поли дээрэ 500 тэргэ ш бүхтараажа, 100 гектарта саһа тогтоообо. Гадна, эдэ удэрнүүд сой 20 борной заһабарилгаа ба тарилгын хүдэлмэридэ хэрэглэхын түлөө 9 зуниг морь хүлиэжэ һургаһан байна юм. Мүнөө тус колхоз тарилгада бэлэдхэлэйнгээ хүдэлмэрине эршэмтэйгээр үргэлжалүүлжэ байнхай.

Шаралгайн сомсной Кагановичын нэрэмжэтэ артелийн членүүд фронтовой һара сой тарилгада бэлэдхэлэйнгээ хүдэлмэрине дүүргэхэ үлгэ абаад, габшагай шангаар ажаллажа байна. Энэнэр һаһын удэрнүүдтэ поли дээрэ 193 тэргэ шэбэ шэрэнэн ба 4 центнер үнэһэ, 5 центнер шубуунай аргал суглуулжа, 60 гектарта саһа тогтоогоо. Мүн эдэ удэрнүүдтэ 27 зуниг морин һургаһан байна.

Зүгөөр, аймагай зарим колхозуудфронтовой һара сой муугаар хүдэлмэрилжэ, түрүү колхозуудаа гэдэргэнь татажа байха юм. Энээнэ «Красный Заган», Калининай нэрэмжэтэ ба бусад колхозуудбодото баримта болжо үгэхэ байна. Гэбэл, эдэ колхозуудфронтовой һарын удэрнүүдтэ тарилгада бэлэдхэлэй юушье хэзгүй байһаар. Инмэ баримтануудые саашадаа пажашье тэсшэгүй. Тиимэнээ, эдэ колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд хүдэлмэрээ эрид шангадхаха ёһотой.

П. ФИЛЬ.

Зураг дээрэ: Металлургическа цех сой бэлэн болоһон вэдые шудхажа байна.

Е. Елагинай фото (ТАСС-эй фотохроникэ).

Үрһэ хаажа байна

Яруунын аймагай олонхи колхозуудхабарай тарилгын бэлэдхэлые эхилээ. Түрүү колхозуудтарилгада хэрэглэдэхэ үүлсэ-ажахынгаа машинануудые эршэмтэйгээр заһабарилжа ба үрһээ хаажа байна.

Исингинскэ сельсоветэй «17 партконференци» колхоз үрһэ хаалгынгаа түсэб 14,3 процент үлүүлэн дүүргэбэ. Ленинэй нэрэмжэтэ артель хартаабгынгаа үрһэ хаалгын түсэб 133,3 ба ороһото культурануудаар—55 процент гүйцэлдэд байна.

«Улаан Яруун» колхоз 800 центнер үрһэ хаагаа. 300 центнерһээ дээшэ ороһото культурануудай үрһэ хааһан колхозуудЯруунын аймаг сой 5 тоологдоно.

Энэ жэлэ аймагай колхозуудаа 4.500 гектар газарта саһа тогтоохо. 70 мянган тэргэ наг шэбхэ ба мянган центнерһээ дээшэ үнэһэ, шубуунай аргал поли дээрээ гаргаха түсэбтэй юм. Мүнөө түрүү колхозуудагротехническэ хэмжээлбүүлгэнүүдаа муу бэшээр үнэргэжэ байна.

Аймагай колхозуудаа 1943 онно ороһото культура ба овощь тарилгаа 1942 онойх һоо 2 мянга шахуу гектар ехэ болгохо юм.

А. ШУЛУНОВ.

Улаан Армидаа туһалха

Энэ жэлэ Заиграйн аймагай Ацагадай сомсной Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой членүүд муу бэшээр хүдэлмэрилээ. Туйлаһан амжалтаяа улам өндэхэлэн зориг гоор колхознигуудхабарай тарилгада бэлэдхэлгээр фронтовой һара үнэргэлгэдэ оролсохо зуураа нимэнүүд үлгэлэгүйе абаба гэбэл:

Газарай хүрһые шинэтай нойтон байлгахын түлөө 200 гектарта саһа тогтоохо, 150 гектар газар дээрэ мүлиһэ гаргаха. Тэрэнһээ гадна 10 центнер үнэһэ, 8 центнер шубуунай аргал суглуулха, 1.000 шарга наг шэбхэ зөөжэ гаргаха ба плуг, борной, сеялкэнүүдые хүсэд заһабарилха.

Тус колхозойхи мүнөө сагта ажалай ямар ехэ үүсхэшанартай байһание мэдэгдэ, малажал хүгжүүлгынгээ гүрэнэй түсэбые 30 толгой тоно эбэртэ малаар, 200 хонёор ба 5 гахайгаар үлүүлэн дүүргэхэ гэһэн үлгэ абабаб.

Гадна колхознигуудэртын овощь ургуулхын түлөө парнигай 40 рама хэхэ, модобэлэхэлэйнгээ түсэбые февралиин 15 хүртэр дүүргэхэ гэһэн үлгэ абаһан байна.

Абаһан үлгэнгуудаа дүүргэжэ, 1943 онло үнэр ургаса абалгые туйлаха ба немецкэ өөмэгшэдые үй бута сохихо хэрэгтэнь Улаан Армиаа туһалха байһанаа колхознигуудмэдүүлнэ.

Ж. БАЗАРОВ.

Эрхим һаалиша Эрдынеевэгай мэргэжэл

ХОРИ. Удын сомной Сталинай нэрэмжэтэ колхозой ахалагша һаалиша нүхэр Гарма Эрдынеевэ өөрынгөө хаража байдаг үчеэдлээ энэ жэлдэ 17 тугал абаха түсэбтэй байһан аад, 20 үнэг тулжүүлжэ, нэгэшье тугал хоролтогүйгөөр түлжүүлбэ.

Нүхэр Эрдынеева болбол немецкэ галзуу фашистнуудые Улаан Армиингаа боецүүдэй бута сохижо, Сталинград шадар ехэхэн амжалта туйлаһан ябидалдань үнэн зүрхэнэй баяр хүргэн, бүхы малнуудаа тобир тарганаар үбэлжүүлхэб, нэгэшье тугал үхүүлхэгүйб гэһэн уялга абаад, зоригтойгоор хүдэлмэрилжэ байна.

Энэ нүхэр аймаг сонгоо эрхим һаалишадай нэгэн байһан тулдаа хүдөө-ажахын аймагай выставкэдэ хабаадалсажа, тэндэнээ ерэһээр, өөрынгөө гүүртэн малшадые түрүү хүчүүдэй дүй дүршэлтэй танилсуулжа эхилһэн байна.

Д. ЖАМСУЕВ.

Ямаршье хубилалта хэзгүй

КАБАНСК. (Телефоноор абтаба). Красноярска сельсоветэй «Майн нэгэн» колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Сычев) фронтовой һарын табан үдэр сой 300 тэргэ наг шэбхэ зөөхэ байһан аад, 400 тэргэ зөөжэ, табан центнер хаалгаа үнэһэ суглуулба. Гадна, 5 хоног сой хааха гэжэ түсэблэһэн үрһээ нилээдгүй удүй гартар хаагаа. Мүн 6 сеялкэ, 6 плуг заһабарилһан ба 40 хэһэг парнигай рама бэлэдхэһэн байна.

Темлюйскэ сельсоветэй Молотовой нэрэмжэтэ артель (түрүүлэгшэнь нүхэр Портнягин) үсөөтэй хоног сой 200 тэргэ наг шэбхэ, 8 центнер үнэһэ суглуулжа, поли дээрээ гаргаба. Тэрэшэлэн 250 центнер шиншиндэ, рожь—200, овес—200, 46 центнер ярица ба бусад культурануудай үрһэ хааба.

Гэбэшье, нюкскэ сельсоветэй Ворошиловай, Чапаевай нэрэмжэтэ, «Путь Сталина» «2-дохи Табанжал» (Кудара) колхозуудхабарай тарилгада хайша хэрэгсэр бэлэдхэжэ байна. Эдэ колхозуудай түрүүлэгшэнэр нүхэд Шишмарев, Патерин, Расолопин, Лагерев ба бусад тарилгада бэлэдхэлээр соносхогдоһон фронтовой һара сой хүтэлмэрилгээ ямаршье хубилалта хэзгүй байна юм. Тиимэнээ тэдэнэр айжагайнгаа түрүү артельнүүдые һаатуулжа байна.

В. ЯКУШИН.

Үрһэ хаажа байна

Яруунын аймагай олонхи колхозуудхабарай тарилгын бэлэдхэлые эхилээ. Түрүү колхозуудтарилгада хэрэглэдэхэ үүлсэ-ажахынгаа машинануудые эршэмтэйгээр заһабарилжа ба үрһээ хаажа байна.

Исингинскэ сельсоветэй «17 партконференци» колхоз үрһэ хаалгынгаа түсэб 14,3 процент үлүүлэн дүүргэбэ. Ленинэй нэрэмжэтэ артель хартаабгынгаа үрһэ хаалгын түсэб 133,3 ба ороһото культурануудаар—55 процент гүйцэлдэд байна.

«Улаан Яруун» колхоз 800 центнер үрһэ хаагаа. 300 центнерһээ дээшэ ороһото культурануудай үрһэ хааһан колхозуудЯруунын аймаг сой 5 тоологдоно.

Энэ жэлэ аймагай колхозуудаа 4.500 гектар газарта саһа тогтоохо. 70 мянган тэргэ наг шэбхэ ба мянган центнерһээ дээшэ үнэһэ, шубуунай аргал поли дээрээ гаргаха түсэбтэй юм. Мүнөө түрүү колхозуудагротехническэ хэмжээлбүүлгэнүүдаа муу бэшээр үнэргэжэ байна.

Аймагай колхозуудаа 1943 онно ороһото культура ба овощь тарилгаа 1942 онойх һоо 2 мянга шахуу гектар ехэ болгохо юм.

А. ШУЛУНОВ.

Эрхим һаалиша Эрдынеевэгай мэргэжэл

ХОРИ. Удын сомной Сталинай нэрэмжэтэ колхозой ахалагша һаалиша нүхэр Гарма Эрдынеевэ өөрынгөө хаража байдаг үчеэдлээ энэ жэлдэ 17 тугал абаха түсэбтэй байһан аад, 20 үнэг тулжүүлжэ, нэгэшье тугал хоролтогүйгөөр түлжүүлбэ.

Нүхэр Эрдынеева болбол немецкэ галзуу фашистнуудые Улаан Армиингаа боецүүдэй бута сохижо, Сталинград шадар ехэхэн амжалта туйлаһан ябидалдань үнэн зүрхэнэй баяр хүргэн, бүхы малнуудаа тобир тарганаар үбэлжүүлхэб, нэгэшье тугал үхүүлхэгүйб гэһэн уялга абаад, зоригтойгоор хүдэлмэрилжэ байна.

Энэ нүхэр аймаг сонгоо эрхим һаалишадай нэгэн байһан тулдаа хүдөө-ажахын аймагай выставкэдэ хабаадалсажа, тэндэнээ ерэһээр, өөрынгөө гүүртэн малшадые түрүү хүчүүдэй дүй дүршэлтэй танилсуулжа эхилһэн байна.

Д. ЖАМСУЕВ.

ПАВЕЛ НИЛИН

Үнтаршагүй улаан гал

(Үргэлжэлэлынь декабриин 6-ай номерто)

Тэрэ, энэ сүлеэтэй 2 часаа энэ түхэдөөрөө суугаа үнэргэхэ гэжэ шийдхэһэн байгаа. Васька Мещеряков удэр бүриэ айшалжа ерэдэгүй бшуу...

Мещеряков өөрынгөө стаканние саашань болгожо табиад, би мүнөө һая полковникто звонилхоломни нэгэ час болоод дуудажа болохоб гэжэ хэлээ юм. Тиигэ хадань би уужа шастихагүйб гэжэ хэлээ. Энэ һүнишье саашаа ябаха хэрэгтэй боложо магадгүй. Инагжэ хэлһэнэйнь һүүлээр нарком шаг шуугаан болохоо тэнтэ болбод, тэрэнэй хобр аидхынь хоорочо арһаниинь сухалтайгаар үршыба, тиигээд булгаалаа шатнажа байһан хэбэртэйгээр аалихаашаар намдаба.

—Али яаха юм гэшэб даа? гээд Мещеряков гэнтэ өөрынгөө һанал болоолго харюусаһандаа гэбэ—би юрөөе нэгэ стопко уухадаа, хобрые гү, али түрбышье уухалаа һогтуу болохогүйлби. Тиигээд хүнүүдээр сугтаа һуухаа таагүй бэйнал. Нэжэдые һэргэжэнэр ууеыл даа...—гэбэ.

Тиигэлэнь гэрэй эзэн архина аигалба. Мещеряков өөрынгөө стаканние гаргаа барһаан бээрэ:

—Зай ууеыл даа... үгы даа, тиимэ бшэ. Зай ууеы даа.. Зүгөөр 40 нэмэр хүрэхөө ябаһан комсомолецүүдэй түлөө ууеы. Жэшэнь би 38-тай болоо.

—Үгы юу хэлэнэш, би 40-һөө калжа ябанаб—гээд тэрэй эзэн хэлэнэ.

—Зай өөрсэгүй—гээд Мещеряков гэнэ. Комсомолецүүд ба комсомолой түлөө. Хэзээ мүнхэ дөө балархаар воссоогдоһон улаан галай унтархагүйн тулада ууеы. Бидэнтэй хамта ябаһан ба мачайшье хойдо тээ байха хүнүүдэй хэзээдэшье усалгүй һайнаар гбагыш тулаа. аймхай уулгар хүнүүд огто байхагүйн түлөө. Урдынхидаа мэтэ хэзээшье тиигэ хүнүүд байхагүйн түлөө...

Мещеряков тон найруулга муутайгаар юреел табиһан тулаагаа. тэрэнэй шюурынь улайшаба. Тээд энэ һуугшаг баранцаа хэлэһэн үгыень ойлгоод, нэгэ зарим саг сой комната соонь абяа анирүй болошоо.

Инагжэ шэб гахэ шэмээгүй болоод байхадань агууехэ сибирскэ мүрэн намар мүльһөтөжэ хүрэхэдөө шуугаатай болһон бээсээ дахиад дошхоржо эахалаад, үһа мүрэнэй хүрэхэ үедэ томо томо мүльһэнүүд айдаһатай юумэн шэнгээр утаа манан соогуур бээ бее дээрэ дабхасалдан гайхалтайгаар һүүхирэлдэн айлгажа байдаг. тиигэжэ һүүхирэлдэһээр ба шуугаһаар бее бээдэе нааладаяр хабар болгоо хүрэдэг юм. Инагжэ үһа мүльһэнэй хүрэжэ байха үедэ революциие унагаха һанаатай сагаан генерал өөрөөг сэрэгтэйгээр ябажа байгаа балай. Тэрэ генералай ара нюурганань айхабтар хүшэтэй харюн гүрэн байһан тулаань. улад эсэ болбол шаруун хатуу жэлэ тэрэнэй үһа мүнөөдие хүнүдэн гаталжа ерэхэһэнь өөдөө айжа байгаа. Городос мастерской-ууд соогуур ревюциие хамгаалжа хүсэлэнтэй байһан хүнүүдые. һайн дурааараа бэшүүлхэ уладые суглуулжа байгаа һэн

Мүнөө энэ столой саана һуугаһан Михаил Евтеннеевич типхэдэ нарком байгаагүй Тэрэ хадаа комсомолой секретарь, мастер скойдо слесарөөр хүдэлдэг һэн. тэрэ үедэ 17-той байгаа, тиигээд тэрэнине миил Мишка гэжэ нэрлэдэг бэлэй

Тиигэ сагта Мишка мастерской сой верстак дээрэ гараад, өөртөөл алга залуу ба бүриишье дүү хүбүүдые суглуулһан бээрэ: байдалнай айхабтар муу болоод байна гэжэ үүртэн байжа хэлэбэ «Тиибэ ябабашье комсомолецүүдэй дундаһаа хэн дайлалгаа дуратай байнаб тэлэнэр наашаа баруун талаа тээшэ гарагты, тэлэнэр генералда эсэргүүсэхээ ошохо юм. тиигэлэ айжа байһан хүнүүд зүүн тээшээ гараг. тэлэнине бинэнэр дары дээрэ шоо үзэнэбши»—гэжэ хэлээ һэн Тээд хэншье тээшээ гараагүй Баранцаа барүүн талаяа үлэбэ.

Тэрэ үедэ Мещеряков 16-тай ябаа һэн Тээд бээсэр томо. элита болохой бэйгаа. Урдань кадетскэ корпус байһан гэр сой ЧОН-то ошохоонь японско карбин. 20 патрон ба граната барюулаад, хайшан гэжэ бүшахьень зажа үгэһэнэй һүүлээр үлэшэн 7 часта үһанай эньеэ досоолжын хажуула ерээдэй гэжэ захиба. Тиигээд Мещеряков намда нимэ хэрэг найлаба гээд баяртажа тон хүүтүүгээр ерээд түүгэбшын хажуда дошхажа һууба, тиигэлэнь айхабтар ехэ мүльһэнүүдтэ гүрилдөөд эрьеһээн халажа бүхы дэлхэйе үертэ абахаар айлгажа баһаһан энэ мүрэнэй хажуула маһан сой тэрэ түүдэбшэнь няжагаван носоно. Васька Мещеряковай гарынь даарабашье хүлеэжэ ядажа байһандаа болоо мүнөө энэ гэжээр элирхээе байһан айлаһатай ехэ шюуса юуме мэдэхээ байһандаа досоонь халуу бусална.

Тээд тэрэ шюусань тоншье простойгоор ба түргэнөөр элирбэ ЧОН-ын командир Иннокентий Петрович Балахонов ерээд Иисус Христос шэнгээр «аминды мүльһөн» дээгүүр дамтан ябажа шадаха гү, али ядахын сагта үһан соогуур тамаржа шадаха агнуушан-комсомолецүүд намда хэрэгтэй гэжэ хэлэбэ Тиигээд Васька би байнаб гэжэ эгээн түрүүн мэдүүлээ Тиигээд үшөө 40-өөл комсомолецүүд олгоһон байна. «Таанар хоолоо үльгэр жэшээ харуулжа ябаха ёһотойт Зарим хүн мүльһэнэй хоорондо хабшуулдажа, сахыень хэлэхэдэ болгоосгожогүйгөөр үхэжэшье болохо Магад бүри олоншье хүн үхэжэ болохо Тиибэ ябабашье хэрэгээ заабол бүтээхэ хэрэгтэй. Генералһаа түрүүлхэ хэрэгтэй Энэ ерээдүйлэнь, үһа мүльһэнэй хүреэгүйнэ. зайр дамжажа өөрөө эрьеһэнь аалиханаар гараад, тэнэ гол шухала пружинануудыень таһа татаха хэрэгтэй Тэрэ генералай сэрэмүүд энэ тэнцэһөө сугларһан эреэн-мэрэан хүнүүд байна Юрэ огоншье солдатууд үсөөн байна Нэрэ обог дээрэһээнь мэтэлэ тэрэ генерал өөрөөшье балай ороо хүн бэшэ хэбэртэй. Тээд юун-хүүншье болог бидэнэр комсомолецүүд сибирягууд гээшэбли. Тиимэ халаа советскэ засаг таанартаа найдаха бээ даа гэжэ һананаб. Зүб хэлэнэ гүб?»—гээд Балахонов шэрүүнэр асуугаа һэн.

Тиин комсомолецүүд дүнэлгэ абаад, өөрынгөө секретарай хүтэлбэри доро галзуу дошхон энэ мүрэн хүнэлэн, утаа манан ба шуугаа нэрьеэн соогуур нэгэ мүльһэн дээрэһөө нүтөөлэ дээрэнь һүрэжэ ябаад, хутагын үзүүр шиги хурса ба хахархай шуурхай мүльһэнэй дунсуур хабшуулдан ябажа бүлөөн шуһан дуһаажа ябаад үһа хүнэлэн гаталба. Үгөөгүүр үүр сайхын үрда тээ 16 цахин ехэ тэнцэрэлгэнүүд боложо, эдэ комсомолецүүд ошохо газартаа зүб ошоһыень юртэнсэлэ дуулжа мэдүүлһэн байгаа Васькын гадаргэ бусахадань үһа мүльһэн хүрэ поод байгаа һэн Тэрэ хадаа шуһан болошоһон. эсэшэн болобошье зэмлэ үлэһэнтөө согтой сомбон ябаа һэн Шуһанинь заха энгэр дээрөнь ба катанта нэрэнь хүршэ һэн байгаа Хоюмнынь эжынь тэрэ шуһыень үнэ удаа утаажа. спиртээр аршажа. үнэнэ адхажа байхадаа үнэбүүгээ алдаһан мэтэ үйлажа байһан юм ба. Тиигээд Балахонов болбол Васька Мещеряковай уралынь таалаад: «Зай Василий жаргажа һүүгаарай Шинии аимды байһэнэ айхабтар баяртай байнаб. Алтан толгойтойгоор юртэнсэ дээрэ түрөө байнаш. Васька. Мэнэ эрхим сортын байнаш даа Гайхажашье, баясажашье байнаб..» гэжэ хэлээ

(Үргэлжэлэлынь удаан номерто)

Түрүүлэгшэ Мещеряковтой хэлсэлдэ

Тэрэ, энэ сүлеэтэй 2 часаа энэ түхэдөөрөө суугаа үнэргэхэ гэжэ шийдхэһэн байгаа. Васька Мещеряков удэр бүриэ айшалжа ерэдэгүй бшуу...

Мещеряков өөрынгөө стаканние саашань болгожо табиад, би мүнөө һая полковникто звонилхоломни нэгэ час болоод дуудажа болохоб гэжэ хэлээ юм. Тиигээ хадань би уужа шастихагүйб гэжэ хэлээ. Энэ һүнишье саашаа ябаха хэрэгтэй боложо магадгүй. Инагжэ хэлһэнэйнь һүүлээр нарком шаг шуугаан болохоо тэнтэ болбод, тэрэнэй хобр аидхынь хоорочо арһаниинь сухалтайгаар үршыба, тиигээд булгаалаа шатнажа байһан хэбэртэйгээр аалихаашаар намдаба.

—Али яаха юм гэшэб даа? гээд Мещеряков гэнтэ өөрынгөө һанал болоолго харюусаһандаа гэбэ—би юрөөе нэгэ стопко уухадаа, хобрые гү, али түрбышье уухалаа һогтуу болохогүйлби. Тиигээд хүнүүдээр сугтаа һуухаа таагүй бэйнал. Нэжэдые һэргэжэнэр ууеыл даа...—гэбэ.

Тиигэлэнь гэрэй эзэн архина аигалба. Мещеряков өөрынгөө стаканние гаргаа барһаан бээрэ:

—Зай ууеыл даа... үгы даа, тиимэ бшэ. Зай ууеы даа.. Зүгөөр 40 нэмэр хүрэхөө ябаһан комсомолецүүдэй түлөө ууеы. Жэшэнь би 38-тай болоо.

—Үгы юу хэлэнэш, би 40-һөө калжа ябанаб—гээд тэрэй эзэн хэлэнэ.

—Зай өөрсэгүй—гээд Мещеряков гэнэ. Комсомолецүүд ба комсомолой түлөө. Хэзээ мүнхэ дөө балархаар воссоогдоһон улаан галай унтархагүйн тулада ууеы. Бидэнтэй хамта ябаһан ба мачайшье хойдо тээ байха хүнүүдэй хэзээдэшье усалгүй һайнаар гбагыш тулаа. аймхай уулгар хүнүүд огто байхагүйн түлөө. Урдынхидаа мэтэ хэзээшье тиигэ хүнүүд байхагүйн түлөө...

Мещеряков тон найруулга муутайгаар юреел табиһан тулаагаа. тэрэнэй шюурынь улайшаба. Тээд энэ һуугшаг баранцаа хэлэһэн үгыень ойлгоод, нэгэ зарим саг сой комната соонь абяа анирүй болошоо.

Инагжэ шэб гахэ шэмээгүй болоод байхадань агууехэ сибирскэ мүрэн намар мүльһөтөжэ хүрэхэдөө шуугаатай болһон бээсээ дахиад дошхоржо эахалаад, үһа мүрэнэй хүрэхэ үедэ томо томо мүльһэнүүд айдаһатай юумэн шэнгээр утаа манан соогуур бее бее дээрэ дабхасалдан гайхалтайгаар һүүхирэлдэн айлгажа байдаг. тиигэжэ һүүхирэлдэһээр ба шуугаһаар бее бээдэе нааладаяр хабар болгоо хүрэдэг юм. Инагжэ үһа мүльһэнэй хүрэжэ байха үедэ революциие унагаха һанаатай сагаан генерал өөрөөг сэрэгтэйгээр ябажа байгаа балай Тэрэ генералай ара нюурганань айхабтар хүшэтэй харюн гүрэн байһан тулаань. улад эсэ болбол шаруун хатуу жэлэ тэрэнэй үһа мүнөөдие хүнүдэн гаталжа ерэхэһэнь өөрөөр айжа байгаа. Городос мастерской-ууд соогуур ревюциие хамгаалжа хүсэлэнтэй байһан хүнүүдые. һайн дурааараа бэшүүлхэ уладые суглуулжа байгаа һэн

Мүнөө энэ столой саана һуугаһан Михаил Евтеннеевич типхэдэ нарком байгаагүй Тэрэ хадаа комсомолой секретарь, мастер скойдо слесарөөр хүдэлдэг һэн. тэрэ үедэ 17-той байгаа, тиигээд тэрэнине миил Мишка гэжэ нэрлэдэг бэлэй

Тиигэ сагта Мишка мастерской сой верстак дээрэ гараад, өөртөөл алга залуу ба бүриишье дүү хүбүүдые суглуулһан бээрэ: байдалнай айхабтар муу болоод байна гэжэ үүртэн байжа хэлэбэ «Тиибэ ябабашье комсомолецүүдэй дундаһаа хэн дайлалгаа дуратай байнаб тэлэнэр наашаа баруун талаа тээшэ гарагты, тэлэнэр генералда эсэргүүсэхээ ошохо юм. тиигэлэ айжа байһан хүнүүд зүүн тээшээ гараг. тэлэнине бинэнэр дары дээрэ шоо үзэнэбши»—гэжэ хэлээ һэн Тээд хэншье тээшээ гараагүй Баранцаа барүүн талаяа үлэбэ.

Тэрэ үедэ Мещеряков 16-тай ябаа һэн Тээд бээсэр томо. элита болохой бэйгаа. Урдань кадетскэ корпус байһан гэр сой ЧОН-то ошохоонь японско карбин. 20 патрон ба граната барюулаад, хайшан гэжэ бүшахьень зажа үгэһэнэй үүлээр үлэшэн 7 часта үһанай эньеэ досоолжын хажуула ерээдэй гэжэ захиба. Тиигээд Мещеряков намда нимэ хэрэг найлаба гээд баяртажа тон хүүтүүгээр ерээд түүгэбшын хажуда һуугаһан. тиигэлэнь айхабтар ехэ мүльһэнүүдтэ гүрилдөөд эрьеһээн халажа бүхы дэлхэйе үертэ абахаар айлгажа баһаһан энэ мүрэнэй хажуула маһан сой тэрэ түүдэбшэнь няжагаван носоно. Васька Мещеряковай гарынь даарабашье хүлеэжэ ядажа байһандаа болоо мүнөө энэ гэжээр элирхээе байһан айлаһатай ехэ шюуса юуме мэдэхээ байһандаа досоонь халуу бусална.

Тээд тэрэ шюусань тоншье простойгоор ба түргэнөөр элирбэ ЧОН-ын командир Иннокентий Петрович Балахонов ерээд Иисус Христос шэнгээр «аминды мүльһөн» дээгүүр дамтан ябажа шадаха гү, али ядахын сагта үһан соогуур тамаржа шадаха агнуушан-комсомолецүүд намда хэрэгтэй гэжэ хэлэбэ Тиигээд Васька би байнаб гэжэ эгээн түрүүн мэдүүлээ Тиигээд үшөө 40-өөл комсомолецүүд олгоһон байна. «Таанар хоолоо үльгэр жэшээ харуулжа ябаха ёһотойт Зарим хүн мүльһэнэй хоорондо хабшуулдажа, сахыень хэлэхэдэ болгоосгожогүйгөөр үхэжэшье болохо Магад бүри олоншье хүн үхэжэ болохо Тиибэ ябабашье хэрэгээ заабол бүтээхэ хэрэгтэй. Генералһаа түрүүлхэ хэрэгтэй Энэ ерээдүйлэнь, үһа мүльһэнэй хүреэгүйнэ. зайр дамжажа өөрөө эрьеһэнь аалиханаар гараад, тэнэ гол шухала пружинануудыень таһа татаха хэрэгтэй Тэрэ генералай сэрэмүүд энэ тэнцэһөө сугларһан эреэн-мэрэан хүнүүд байна Юрэ огоншье солдатууд үсөөн байна Нэрэ обог дээрэһээнь мэтэлэ тэрэ генерал өөрөөшье балай ороо хүн бэшэ хэбэртэй. Тээд юун-хүүншье болог бидэнэр комсомолецүүд сибирягууд гээшэбли. Тиимэ халаа советскэ засаг таанартаа найдаха бээ даа гэжэ һананаб. Зүб хэлэнэ гүб?»—гээд Балахонов шэрүүнэр асуугаа һэн.

Тиин комсомолецүүд дүнэлгэ абаад, өөрынгөө секретарай хүтэлбэри доро галзуу дошхон энэ мүрэн хүнэлэн, утаа манан ба шуугаа нэрьеэн соогуур нэгэ мүльһэн дээрэһөө нүтөөлэ дээрэнь һүрэжэ ябаад, хутагын үзүүр шиги хурса ба хахархай шуурхай мүльһэнэй дунсуур хабшуулдан ябажа бүлөөн шуһан дуһаажа ябаад үһа хүнэлэн гаталба. Үгөөгүүр үүр сайхын үрда тээ 16 цахин ехэ тэнцэрэлгэнүүд боложо, эдэ комсомолецүүд ошохо газартаа зүб ошоһыень юртэнсэлэ дуулжа мэдүүлһэн байгаа Васькын гадаргэ бусахадань үһа мүльһэн хүрэ поод байгаа һэн Тэрэ хадаа шуһан болошоһон. эсэшэн болобошье зэмлэ үлэһэнтөө согтой сомбон ябаа һэн Шуһанинь заха энгэр дээрөнь ба катанта нэрэнь хүршэ һэн байгаа Хоюмнынь эжынь тэрэ шуһыень үнэ удаа утаажа. спиртээр аршажа. үнэнэ адхажа байхадаа үнэбүүгээ алдаһан мэтэ үйлажа байһан юм ба. Тиигээд Балахонов болбол Васька Мещеряковай уралынь таалаад: «Зай Василий жаргажа һүүгаарай Шинии аимды байһэнэ айхабтар баяртай байнаб. Алтан толгойтойгоор юртэнсэ дээрэ түрөө байнаш. Васька. Мэнэ эрхим сортын байнаш даа Гайхажашье, баясажашье байнаб..» гэжэ хэлээ

(Үргэлжэлэлынь удаан номерто)

Немецкэ солдадууд түрүүшын хүйтэнөөр...

ДАЙЛАЛДАЖА БАЙГАА АРМИЙ. («Красная Звезда» газетын спецкорриһоо). Дон мүрэн шадар Воронежой оршондо сайн ороод түрүүшын хүйтэн боложо эхилээ. Дахиад ороой үбэл гитлеровскэ солдадуудые гэнэдхэжэ ерэбэ. Нёдондонойхадоо ойлгон тэлэнэй олонхинь зунайнгаа хубсаһаар саһан дээрэ тамцовалжа байна.

Манай тагнуулшадай барижа асарһан немецүүд зүүдэрүү инаһаар харагдана. Жэшээлхэдэ, нэгэ немецкэ офицерэй толгой дээрэнь каскын оронго шэхээ бүтүүлжэ тобшолһон фетровэ шляпа, эхэнэрэй таһархай шалмар хүвүүгээ бооһон ба хүллее соорхой шарын угалаад ореолтын оронго таһархай хүнжэлөөр ореһон байна. Эдэ бүгдэ хадаа тоногдоһон ород зоной комод ба сундук сооһоо хулагайлан абтаһан байгаа.

Обер-офицёр Обсер гэгшэ жуулга дээрэ инэгэжэ нэхүүлээ:

—Дулаан хубсаһа биеньхэ үгөөгүй. Командованиймай мүнөө жэлэ дулаан үбэл болохо юм гэжэ хэлээ нэн, тиимээ дулаан хубсаһа үгтэнэгүй. Солдадуул хүрэжэ даараа байна. тэрээн дээрэһээ элэб олон янзын үбшэн дэлгэрнэ. Искусственнэ нооһоор нэхэһэн свитернуудые хубаажа үгөө бэлэй, тэрэнь дулаа үгэнэгүй.

Эзэмшэн районуудай арахэонһоо булаажа тоножо абаһан хубсаһануудые немецкэ интендантнуудүбэлэй хубсаһа хунар болгоһо свитер, шарф, перчатка, шэхэбшэ, хүнжэл түүгээрөөд нэгэ барин частьнуудаа хангалаг байха юм. Тоод олонхи солдадуудынь дулаан хубсаһануудаа хүсэд абаагүй үлэшөө. Пленнэ абтаһан солдадуудай толгой дээрэнь зунай пилотконууд, хүлэнь һоорооор гүрэһэн «валенкануудай» байлаг.

Брэхэ үбэл урин дулаан байха юм гэһэн фашистска командованийн «забралынь» солдадуудай һанаагынь амарууллагүй.

ХИЛЫН СААНАҺАА

Французска флот Тулонһоо яахадаа гаража ошоогүйб

ЛОНДОН. (ТАСС). Афи агентствын дамжуулхань хадаа, Тулонто байһан томо томо корабльнуудалай худар гаража шалгаагүй, ушарынь хадаа тэдэнь заһабарила таблатай байба. Тэрэшэлэн бусад корабльнуудай олонхинь мүн л далай худар гаража оноохоор бэлэн байгаагүй. Тэлэнэй экипажнуудбүридөөгүй. артиллеристнүүд хомор, агаарай добтолгэһоо хамгаалха дамаршье обороногүй байгаа. Тиихэлэнь германскэ самолеттуудэнэ тон хүчтэ байһан ушарһаа, корабльнуудай хүлэмһэн түрүүшын тэндэг үзэгдөөсөөр добтолго хэжэ шадаха байгаа. Эндэхи үйлан соонь магнитта минэнүүд табиатай байба. Тэрээнһээ гадна, түс флотынь горючнар дүүгаг байба.

Прибалтикада гитлеровскэ тонуул хэгдэнэ

СТОКГОЛЬМ. (ТАСС). «Дейч Цейтунг ин Остланд» гэдэг гитлеровскэ газетэ болбол Латвиа угаа ехэ саботаж хэгдэжэ байна гэжэ гомодол барина. Тус газетэ интэжэ бэшэнэ: «Засагай газар болбол хүдэлмэриншэн ба алба хаагшадай олонхинь хүдэлмэриндөө ерэнэгүй гэһэн мэдүүлгэнүүдые хоо абана, тэлэнэй дунда ажал хүдэлмэрилөө зайсадаг хүнүүд олон, тэлэнине, хайра гамгүйгөөр хэнэжэжэ Киргольмско лагерьта бэлэлгэн хүдэлмэрэ хэхээр эльгээдэнэ».

«Вильнер Цейтунг» гэдэг газетэ болбол «литовско-таряйшал өөмэлгын засагаархинда тушаахаа бэшэ байһан эдэ хоолой зүйлүүдые нюужа байһан түхай. эдэ продуктнуудые хүүли бусаар хүцалгаа халдабарита үбшэн бүхы Литва дотор таранхай» гэһэн тон һанжагаа зобонгөөр бэшэнэ. Эдэ хоолой зүйлүүдые тушаахаа түхай захирагдые дүүргэгүй тарилгадта толгойн саана хэхэдэ зохихо ёһотой гэжэ түс газетэ мэдүүлнэ. Тэлэнь хэгдэхэ хүнүүдэй гэһэн өөрынгөө үрүнүүдые тулаахаа түхай хараална Мүн тэрэшэлэн ойрын 6 һара сой түмэрэамай ажинуул тушаа өөрынгөө үри зэлиндүүдые гуримшуулха түхай мексиканска правительство хэмжэ абахаар түс хэлсээн сой хараалагдана.

Бүгэдын мэдэһээр мексиканска правительство хариин гүрэнүүдтэ түлэхэ үрнүүдэй 1927 онһоо хойшо түлөөгүй байха юм.

Мексика хариин гүрэнүүдэй үрнүүдые түлэхэ ябдалаа һэргэзбэ

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Мексиканска үнэтэ зэлиндүүд түхай анхарлаа ехээр табиһан банкирнуудай комиссиин түрүүлэгшэ Томас Ламонт гэгшэ Мексика болбол хариин гүрэнүүдэй үри дүёмхонуудые дахиад түлэхэ ябалаа һэргэхэ түхай зүбшөөрөлөө үгэбэ гэжэ сонсохоһон байна. Мексиканска правительство өөрынгөө үри зэлиние 1963 он хүртэр түлэхэ һанаатай. Мексиканска правительствын хариин гүрэнүүдтэ түлэхэ үриньь дүн хамта 236 миллион шахуу доллар болоно.

Хэблэл газетэнүүдэй мэдээсэһэнэй ёһоор энэ хэгдэһэн хэлсээн болбол акциинуудай номинальна үнэ сэнгэнь 20 процент тооло хоор Мексика өөрынгө